

Toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, YHTA

Turvallisuuslautakunta 09.09.2026
878/00.01.01.01/2026

Valmistelija asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen, p. 0400 647 666

Selostus asiasta

Yleistä

Toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on Keski-Suomen hyvinvointialueen lakisääteinen suunnitelma, jonka tavoitteena on edistää asukkaiden, asiakkaiden ja potilaiden yhdenvertaista kohtelua sekä palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, saavutettavuutta ja laatua. Suunnitelma koskee koko hyvinvointialueen väestöä ja ohjaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon huomioimista päätöksenteossa, palvelujen järjestämisessä, kehittämisessä ja arvioinnissa.

Suunnitelman laatiminen perustuu viranomaisen lakisääteiseen velvollisuuteen ehkäistä syrjintää, edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä varmistaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut ovat kaikkien asukkaiden saatavilla, saavutettavissa ja tarpeenmukaisia. Lisäksi valtakunnallisista sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 22 §:ssä. Valtakunnallisissa tavoitteissa kohdassa 2.5.2 yhtenä seurattavana mittarina on Toiminnallisen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien kehittyminen (THL:n arvio).

Suunnitelman valmistelussa on kuultu henkilöstöä, asukkaita, asiakkaita, asiakasraatia sekä eri vähemmistö- ja vaikuttajaryhmiä. Valmistelussa on hyödynnetty asiakas- ja palautetietoa, omavalvonnan ja sosiaalisen raportoinnin havaintoja sekä tutkimus-, tilasto- ja indikaattoriaineistoja.

Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminnallisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on varmistaa, että palvelut ovat yhdenvertaisesti kaikkien asukkaiden, asiakkaiden ja potilaiden saatavilla ja saavutettavissa riippumatta esimerkiksi iästä, sukupuolesta, toimintakyvystä, kielestä, asuinpaikasta tai muista henkilöön liittyvistä tekijöistä. Suunnitelma tukee hyvinvointialueen strategista tavoitetta kohti ihmislähtöistä Keski-Suomea ja kokoaa yhteen konkreettiset toimenpiteet yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi palveluissa ja päätöksenteossa.

Suunnitelmassa tunnistetaan nykytilan keskeiset kehittämistarpeet sekä määritellään yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2027–2029. Painopisteitä ovat henkilöstön osaamisen vahvistaminen, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvonäkökulmien huomioiminen päätöksenteossa, palveluiden ja toimitilojen esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen sekä yhdenvertaisuuden toteutumisen systemaattinen seuranta ja raportointi. Suunnitelman toimeenpano käynnistyy vuonna 2027, ja sen toteutumista seurataan vuosittain osana hyvinvointialueen johtamista, kehittämistä ja asiakkuuskertomusta.

Hallintosäännön 18 §:n mukaan turvallisuuslautakunnan yhtenä tehtävänä on seurata asukkaiden turvallisuuden kokemusta ja tehdä aluehallitukselle ehdotuksia asiointitilan parantamiseksi. Toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja

tasa-arvosuunnitelma liittyy tähän tehtävään, minkä vuoksi se tuodaan turvallisuuslautakunnan käsiteltäväksi lausunnon antamista varten.

Suunnitelman valmistelussa tunnistettiin useita tekijöitä, joilla on yhteys palvelujen turvalliseen käyttöön, saavutettavuuteen ja yhdenvertaiseen saatavuuteen.

- palvelujen fyysisen, digitaalisen ja kielellisen saavutettavuuden merkitys yhdenvertaisen palveluun pääsyn varmistamisessa;
- esteettömyyden ja selkeän viestinnän merkitys erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville asiakasryhmille;
- tarve vahvistaa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutusten arviointia osana päätöksentekoa ja palvelujen suunnittelua;
- kokemustiedon, asiakaspalautteiden ja eri väestöryhmien näkemysten nykyistä systemaattisempi hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä;
- henkilöstön valmiuksien vahvistaminen yhdenvertaisuuden edistämiseksi omassa työssä ja asiakaskohtaamisissa.

Yhdenvertaisuus, saavutettavuus, esteettömyys, osallisuus ja eri väestöryhmien huomioiminen ovat keskeisiä myös turvallisten palvelujen toteutumisessa. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien mahdollisuudet saada tietoa, päästä palveluihin ja osallistua niiden kehittämiseen tukevat sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta että hyvinvointialueen turvallisuustavoitteita.

Koska suunnitelma koskee koko hyvinvointialueen väestöä ja palvelujärjestelmää, sen käsittely aluevaltuustossa on perusteltua osana hyvinvointialueen strategista ohjausta. Hallintosäännön (3§) mukaan hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän strategian sekä aluevaltuuston vahvistamien muiden linjausten ja ohjelmien mukaisesti.

Vaikuttamistoimielinten lausunnot ovat tämän pykälän oheismateriaalina.

Yhteenveto

Toiminnallinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2027–2029 kokoa hyvinvointialueen yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden, osallisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi palveluissa. Tilannekuvassa tunnistettiin kehittämistarpeita erityisesti palvelujen saavutettavuudessa, esteettömyydessä, viestinnässä, osallisuudessa sekä yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnissa. Turvallisuuslautakunnan näkökulmasta suunnitelma tukee turvallisten, saavutettavien ja yhdenvertaisten palvelujen toteutumista koko väestölle sekä vahvistaa vaikutusten ennakkoarviointia ja päätöksenteon tietopohjaa.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä

Toimialajohtaja, pelastusjohtaja, pelastustoimi Mensala Ville

Päätösehdotus

1. Turvallisuuslautakunta antaa aluehallitukselle liitteen mukaisen lausunnon toiminnallisesta yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta.
2. Turvallisuuslautakunta puoltaa toiminnallisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman hyväksymistä ja esittää, että aluehallitus saattaa suunnitelman edelleen aluevaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös